

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

DNR-70-101(18)/15/ABB

Warszawa, dnia 31 grudnia 2015 r.

DECYZJA DNR-1/122/2015

Na podstawie art. 24 ust. 14 pkt 1 w związku z art. 13 ustawy z dnia 12 grudnia 2003 r. o ogólnym bezpieczeństwie produktów (Dz. U. z 2015 r. poz. 322), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego wszczętego z urzędu w sprawie ogólnego bezpieczeństwa **jednobiegunowego wskaźnika napięcia prądu przemiennego YATO art. nr YT-2830, 4 x 190 mm, 125 - 250V~ 1052, Kod EAN: 5906083928307**, wprowadzonego na rynek polski przez przedsiębiorcę TOYA Spółka Akcyjna z siedzibą w Wrocławiu, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów stwierdza, że produkt jest bezpieczny i umarza postępowanie administracyjne.

Uzasadnienie

Pismem z 27 maja 2015 r. Wielkopolski Wojewódzki Inspektor Inspekcji Handlowej przekazał Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK) protokół wraz z aktami kontroli dotyczący jednobiegunowego wskaźnika napięcia prądu przemiennego YATO art. nr YT-2830, 4 x 190 mm, 125 - 250V~ 1052, Kod EAN: 5906083928307, dalej zwanego „wskaźnikiem napięcia YT-2830”, wprowadzonego na rynek polski przez przedsiębiorcę TOYA S.A. z siedzibą w Wrocławiu.

Wskaźnik napięcia YT-2830 o całkowitej długości 191,05 mm składa się z wykonanych z białego przezroczystego tworzywa sztucznego: uchwytu (rękojeści), na którym wytłoczono m.in.: „125-250V~ 1052, CE”, ogranicznika uchwytu oraz trwale osadzonego w rękojeści (bez możliwości przesuwania lub obracania) metalowego pręta stanowiącego kołek stykowy wskaźnika i ukształtowanego na końcu w formę wkrętaka. Kołek stykowy jest powleczony izolacją w sposób uniemożliwiający jej przesuwanie wzdłuż kołka. W górnej części rękojeści wskaźnika znajduje się metalowa okrągła płytką w kolorze

ciemnozłotym o rowkowanych krawędziach, stanowiąca elektrodę dotykową. Po włożeniu wskaźnika do gniazda sieciowego oraz dotknięciu palcem do elektrody dotykowej, wewnątrz jego rękojeści pojawia się sygnał świetlny.

Wskaźnik napięcia YT-2830 pakowany jest w kartonowe opakowanie zbiorcze po 12 szt., na którym zamieszczono m.in. następujące informacje: „YATO, 4 x 190 mm, YT-2830, 12 pcs, 125-250 V~, kod EAN: 5906083928307” oraz „TOYA S.A., ul. Sołtysowicka 13-15, 51-168 Wrocław, Polska”. Ponadto do każdego ze wskaźników dołączono czarny wieszak z naklejonymi dwiema etykietami zawierającymi m.in. następujące dane: „YATO, 4 x 190 mm, YT-2830, 125-250 V~, kod EAN: 5906083928307, TOYA S.A., ul. Sołtysowicka 13-15, 51-168 Wrocław, Polska”.

W toku kontroli przeprowadzonej u przedsiębiorcy ELEKTRA sp. z o.o. sp. k. z siedzibą w Poznaniu, inspektorzy reprezentujący Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej pobrali i przekazali próbkę ww. produktu do badań laboratoryjnych do Stowarzyszenia Elektryków Polskich, Biuro Badawcze ds. Jakości w Warszawie. Badania przeprowadzono posiłkując się postanowieniami normy PN-E-08509:1988 „*Elektroenergetyczny sprzęt ochronny -- Jednobiegunowe wskaźniki napięcia prądu przemiennego do 250 V*”, zwanej dalej „normą PN-E-08509:1988”. Badania wykazały wadę konstrukcyjną wskaźnika napięcia YT-2830 polegającą na przekroczeniu dopuszczalnej wartości średnicy niezaizolowanej części kołka stykowego, która według dokonanych pomiarów wynosiła 3,51 mm, a zgodnie z pkt 2.3 normy PN-E-08509:1988 powinna wynosić 2÷3 mm.

Prezes UOKiK mając na uwadze powyższe ustalenia uznał, iż w celu zapewnienia ochrony życia i zdrowia konsumentów niezbędne jest wyjaśnienie tej sprawy w drodze postępowania administracyjnego na podstawie ustawy z dnia 12 grudnia 2003 r. o ogólnym bezpieczeństwie produktów (Dz. U. z 2015 r. poz. 322), zwanej dalej „ustawą o ogólnym bezpieczeństwie produktów”.

Zgodnie z art. 61 § 4 Kodeksu postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r. poz. 267, z późn. zm.), pismem z 22 czerwca 2015 r. Prezes UOKiK powiadomił przedsiębiorcę TOYA S.A. z siedzibą w Wrocławiu (stronę postępowania) o wszczęciu postępowania administracyjnego w sprawie ogólnego bezpieczeństwa wskaźnika napięcia YT-2830. W tym samym piśmie Prezes UOKiK poinformował stronę postępowania, że w przypadku podjęcia przez nią działań mających na celu wyeliminowanie zagrożenia stwarzanego przez wskaźnik napięcia YT-2830 niezbędne jest podjęcie działań zarówno w stosunku do produktów, które nie zostały wprowadzone na rynek, jak i do produktów wprowadzonych na rynek,

jednocześnie wskazując działania jakie powinna podjąć i dowody potwierdzające ich wykonanie przekazać. Prezes UOKiK wezwał także stronę postępowania do określenia jej roli w obrocie kwestionowanym produktem, przekazania listy dystrybutorów, udzielenia informacji w jakim okresie czasu i ile sztuk wskaźnika napięcia YT-2830 wprowadziła na rynek. Prezes UOKiK zwrócił się również o przekazanie informacji, czy kwestionowany produkt był przedmiotem skarg lub reklamacji.

W odpowiedzi na powyższe, strona postępowania w piśmie z 13 lipca 2015 r. poinformowała, że wskaźnik napięcia YT-2830 importuje z Chin i że od 2008 r. do 2015 r. odebrała 24 dostawy tego produktu. Do pisma zostały załączone dokumenty potwierdzające dwie ostatnie dostawy wskaźników napięcia YT-2830 na łączną ilość 15120 szt. Ponadto strona postępowania przekazała listę 365 dystrybutorów, którzy kupowali kwestionowany produkt w latach 2009 – 2015 oraz informację, że aktualnie na stanie magazynowym posiada go w ilości 9289 szt. Strona postępowania poinformowała, że wstrzymała obrót kwestionowanym wskaźnikiem na rynku polskim oraz że pisemnie wezwała dystrybutorów do zaprzestania sprzedaży i zwrotu wszystkich posiadanych egzemplarzy wskaźnika napięcia YT-2830, załączając jako dowód pocztową księgę nadania takiego pisma oraz oświadczenia dwóch dystrybutorów o nieposiadaniu tego produktu na stanie magazynowym. Strona postępowania poinformowała również, iż według jej wiedzy wskaźnik YT-2830 nie był przedmiotem skarg i reklamacji związanych z zagrożeniem porażenia prądem elektrycznym podczas jego użytkowania, a współczynnik reklamacyjności z innych przyczyn jest na poziomie 0,2%.

Prezes UOKiK pismem z 5 sierpnia 2015 r. zwrócił się do strony postępowania, o przekazanie pozostałych dowodów potwierdzających wycofanie egzemplarzy kwestionowanego produktu z rynku. Ponadto organ nadzoru poprosił o informacje, czy 9289 szt. wskaźników wskaźnika napięcia YT-2830 znajdujących się w magazynach TOYA S.A. z siedzibą we Wrocławiu (według stanu na 1 lipca 2015 r.) oraz egzemplarze tego produktu ewentualnie zwrócone przez dystrybutorów będą poddane działaniom naprawczym, czy też zostaną zwrócone do dostawcy bądź zutylizowane.

W odpowiedzi na powyższe, strona postępowania pismem z 11 sierpnia 2015 r. wniosła o umorzenie postępowania w całości z uwagi na jego bezprzedmiotowość. Strona postępowania podkreśliła, że średnica kołka stykowego wskaźnika napięcia YT-2830 wynosząca 3,51 mm wystarcza do włożenia go w jeden z otworów do prowadzenia kołka wtyczki w gniazdku wtyczkowym i dotknięcia nim jego części czynnych. Strona postępowania wskazała, że w gniazdku wtyczkowym zgodnie z pkt 3.1 normy

PN-E-93201:1997, „Gniazda wtyczkowe i wtyczki do użytku domowego i podobnego -- Gniazda wtyczkowe i wtyczki na napięcie znamionowe 250 V i prądy znamionowe do 16 A”, dalej zwanej „normą PN-E-93201:1997”, każdy z otworów do prowadzenia kołka wtyczki powinien mieć co najmniej średnicę 5,5 mm zarówno w przypadku gniazdek wtyczkowych o pokrywach z materiału ceramicznego jak i gniazdek o pokrywach z innego materiału. W związku z powyższym w opinii strony postępowania brak jest podstaw do uznania, iż wskaźnik napięcia będący przedmiotem postępowania może narazić użytkownika na niebezpieczeństwo porażenia prądem.

Następnie pismem z 18 sierpnia 2015 r. strona postępowania poinformowała, że wskaźniki napięcia YT-2830 zgromadzone w jej magazynach są na bieżąco sprzedawane odbiorcom zagranicznym, dla których zgodność tych produktów z niemiecką normą DIN VDE 0680 Teil 6:1977-04 oraz dyrektywą LVD 2006/95/WE jest wystarczającą gwarancją, iż nie stanowią one zagrożenia dla potencjalnych użytkowników. Ponadto do ww. pisma strona postępowania załączyła oświadczenia 87 dystrybutorów o nieposiadaniu wskaźników napięcia YT-2830 i faktury korygujące od 16 dystrybutorów oraz listę 24 odbiorców, którzy nie odebrali korespondencji od strony postępowania (zwroty z adnotacją na kopercie „adresata nie zastano”).

Prezes UOKiK pismem z 28 sierpnia 2015 r. wystąpił do strony postępowania o wyjaśnienie rozbieżności pomiędzy stanowiskiem jakie zajęła w piśmie z 11 sierpnia 2015 r., a tym prezentowanym w piśmie z 18 sierpnia 2015 r.

W odpowiedzi, strona postępowania pismem z 4 września 2015 r. poinformowała, że nadal prowadzi działania naprawcze, na potwierdzenie czego przekazała oświadczenia pięciu dystrybutorów o nieposiadaniu egzemplarzy wskaźnika napięcia YT-2830 oraz faktury korygujące od 28 dystrybutorów. Ponadto strona postępowania poinformowała, że podtrzymuje swój wniosek z 11 sierpnia 2015 r. o umorzenie postępowania z uwagi na fakt, iż w opinii strony postępowania jest to produkt bezpieczny.

Pismem z 27 października 2015 r. Prezes UOKiK zwrócił się do Stowarzyszenia Elektryków Polskich, Biuro Badawcze ds. Jakości w Warszawie o opinię, czy w sytuacji, gdy zgodnie z pkt 3.1 normy PN-E-93201:1997 w gniazdku wtyczkowym każdy z otworów do prowadzenia kołka wtyczki powinien mieć co najmniej średnicę 5,5 mm, stwierdzona w toku badań laboratoryjnych średnica kołka stykowego kwestionowanego wskaźnika wynosząca 3,51 mm stwarza dla użytkownika zagrożenie.

W piśmie z 8 grudnia 2015 r. Stowarzyszenie Elektryków Polskich, Biuro Badawcze ds. Jakości w Warszawie przekazało opinię, iż użytkowanie wskaźnika napięcia YT-2830 stwarza małe zagrożenie bezpieczeństwa dla potencjalnego użytkownika.

Pismem z dnia 11 grudnia 2015 r. Prezes UOKiK poinformował stronę postępowania o przysługującym jej prawie do zapoznania się ze zgromadzonymi aktami sprawy oraz prawie wypowiedzenia się co do zebranych dowodów oraz zgłoszonych żądań. Strona postępowania nie skorzystała z przysługujących jej praw.

Prezes UOKiK ustalił i stwierdził:

Przedsiębiorca TOYA S.A. z siedzibą w Wrocławiu wprowadził wskaźnika napięcia YT-2830 na polski rynek i jest producentem w rozumieniu art. 3 pkt 2 lit b ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów, zgodnie z którym za producenta uznaje się przedstawiciela wytwórcy, a jeżeli wytwórca nie wyznaczył przedstawiciela – importera produktu, w przypadkach gdy wytwórca nie prowadzi działalności w Unii Europejskiej lub na terytorium państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym.

Strona postępowania w piśmie z 13 lipca 2015 r. poinformowała, że kwestionowany produkt importuje z Chin. Według przekazanych informacji na przestrzeni lat 2009 - 2015 odebrała 24 dostawy tego produktu.

Zgodnie z art. 10 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów, producent zobowiązany jest wprowadzać na rynek wyłącznie produkty bezpieczne. Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów, produktem bezpiecznym jest produkt, który w zwykłych lub innych, dających się w sposób uzasadniony przewidzieć warunkach jego używania, z uwzględnieniem czasu korzystania z produktu, a także, w zależności od rodzaju produktu, sposobu uruchomienia oraz wymogów instalacji i konserwacji, nie stwarza żadnego zagrożenia dla konsumentów lub stwarza znikome zagrożenie, dające się pogodzić z jego zwykłym używaniem i uwzględniające wysoki poziom wymagań dotyczących ochrony zdrowia i życia ludzkiego. Oceniając bezpieczeństwo produktu, zgodnie z art. 4 ust. 2 pkt 3 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów, uwzględnia się również wygląd produktu, jego oznakowanie, ostrzeżenia i instrukcje dotyczące jego użytkowania oraz wszelkie inne udostępniane konsumentowi wskazówki lub informacje dotyczące produktu. Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów, produkt który nie spełnia wymagań określonych w art. 4 ustawy nie jest produktem bezpiecznym.

W myśl art. 6 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów, przy ocenie bezpieczeństwa konkretnego produktu w pierwszej kolejności mają zastosowanie szczegółowe przepisy Wspólnoty Europejskiej, odrębne przepisy polskie dotyczące bezpieczeństwa określonego produktu, a także normy krajowe, będące transpozycją norm europejskich uznanych przez Komisję Europejską za zgodne z przepisami dotyczącymi ogólnego bezpieczeństwa produktów, do których odniesienia Komisja Europejska opublikowała w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej. Jeśli natomiast wobec konkretnego produktu brak jest ww. przepisów oraz norm – co ma miejsce w przypadku wskaźników napięcia - ocenę jego bezpieczeństwa przeprowadza się z uwzględnieniem kryteriów określonych w art. 6 ust. 3 ustawy, w tym spełnienia przez produkt Polskich Norm. W związku z tym, że wymagania bezpieczeństwa dla próbników zostały określone w normie PN-E-08509:1988 „*Elektroenergetyczny sprzęt ochronny -- Jednobiegunowe wskaźniki napięcia prądu przemiennego do 250 V*”, która jest wyżej opisanym rodzajem normy, Prezes UOKiK dokonał oceny ogólnego bezpieczeństwa z uwzględnieniem wymagań w niej określonych.

Podstawę do wszczęcia postępowania administracyjnego w sprawie ogólnego bezpieczeństwa wskaźnika napięcia YT-2830 stanowiły wyniki badań laboratoryjnych przeprowadzonych przez Stowarzyszenie Elektryków Polskich, Biuro Badawcze ds. Jakości w Warszawie. Badania wykazały „mającą wpływ na bezpieczeństwo użytkownika” wadę konstrukcyjną wskaźnika napięcia YT-2830, tj. wynoszącą 3,51 mm średnicę niezaizolowanej części kołka stykowego, podczas gdy zgodnie z pkt 2.3 normy PN-E-08509:1988 powinna ona wynosić $2\div 3$ mm. W oparciu o powyższe wyniki inspektorzy Inspekcji Handlowej stwierdzili, iż konstrukcja wskaźnika napięcia YT-2830 (średnica kołka stykowego) może uniemożliwić dokonanie miarodajnego pomiaru na obecność napięcia np. w gniazdku wtyczkowym, i w rezultacie wprowadzić użytkownika w błąd narażając go na niebezpieczeństwo porażenia prądem.

W opinii inspektorów Inspekcji Handlowej badany produkt z uwagi na opisaną wyżej nieprawidłowość nie spełniał wymagań określonych w art. 4 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów, w związku z czym istniało znaczne prawdopodobieństwo, że nie jest produktem bezpiecznym.

W toku postępowania jego strona zakwestionowała powyższą ocenę bezpieczeństwa. Strona postępowania w uzasadnieniu swojego stanowiska wskazała, że zgodnie z pkt 3.1 normy PN-E-93201:1997 w stosowanych w Polsce gniazdkach wtyczkowych każdy z otworów do prowadzenia kołka wtyczki powinien mieć co najmniej średnicę 5,5 mm.

w związku z czym średnica kołka stykowego przedmiotowego wskaźnika wynosząca 3,51 mm w zupełności wystarcza do sprawdzenia czy w badanym za jego pomocą gniazdku wtyczkowym jest napięcie. W oparciu o powyższe argumenty strona postępowania stwierdziła, że wskaźnik napięcia YT-2830 nie jest produktem stwarzającym zagrożenie dla zdrowia i życia ludzkiego.

W celu zweryfikowania powyższego twierdzenia, organ nadzoru wystąpił do Stowarzyszenia Elektryków Polskich, Biuro Badawcze ds. Jakości w Warszawie z prośbą o opinię czy przedmiotowy wskaźnik napięcia o średnicy kołka stykowego wynoszącej 3,51 mm może stwarzać zagrożenie w trakcie jego użytkowania i określenie jego poziomu. W odpowiedzi Stowarzyszenie Elektryków Polskich, Biuro Badawcze ds. Jakości w Warszawie przekazało opinię, w której wyjaśniono, że wskaźnik napięcia YT-2830 jest urządzeniem uniwersalnym i może być stosowany wszędzie, gdzie napięcie jest niższe od 250V. Powyższe oznacza, że poza sprawdzaniem napięcia w gniazdkach domowych, wskaźnik może również służyć do sprawdzania obecności napięcia w złączkach przyłączeniowych dla przewodów o małych przekrojach (do 2,5 mm). Złączki przyłączeniowe posiadają „kominki” (otwory do wprowadzania wkrętaka) wykonane z materiału izolacyjnego. Certyfikowane złączki posiadają średnicę kominków 3,7 mm, jednakże występują również złączki z „kominkami” o średnicy 3,3 mm i w takim przypadku zastosowanie kwestionowanego wskaźnika o kołu stykowym mającym średnicę 3,51 mm może spowodować mechaniczne uszkodzenie takiej złączki. W opinii zaznaczono, że wymiar średnicy „kominków” złączek przyłączeniowych nie jest znormalizowany, w związku z czym ograniczenie zastosowania wskaźnika napięcia YT-2830 do wykrywania w nich prądu elektrycznego jest nieznaczące. W konkluzji w opinii Stowarzyszenia Elektryków Polskich, Biuro Badawcze ds. Jakości w Warszawie stwierdzono, że wskaźnik napięcia wyposażony w kołek stykowy o średnicy 3,51 mm stwarza małe zagrożenie dla bezpieczeństwa jego użytkownika.

W związku z powyższym, Prezes UOKiK podzielił stanowisko zaprezentowane przez stronę postępowania.

Zgodnie z art. 24 ust. 14 pkt 1 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów, Prezes UOKiK wydaje decyzję o umorzeniu postępowania, jeśli stwierdzi, że produkt jest bezpieczny.

W związku z powyższym, Prezes UOKiK orzekł, jak w sentencji.

Pouczenie:

Na podstawie art. 127 § 3 w związku z art. 5 § 2 pkt 4 Kodeksu postępowania administracyjnego oraz w związku z art. 29 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2015 r. poz. 184, z późn. zm.) oraz na podstawie art. 129 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego, w związku z art. 26 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów, od niniejszej decyzji stronie nie służy odwołanie, jednakże strona niezadowolona z niniejszej decyzji może, w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia, zwrócić się do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy.

Otrzymuje:

TOYA S.A.
ul. Sołtysowicka 13/15
51-168 Wrocław

z up. PREZESA
Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
DYREKTOR
Departamentu Nadzoru Rynku

Anna Mazurak